א) [שבע יעב״ך], ב) [בס״א: בארבעה], ג) [שבח לד. לקמן מה: בילה ג:],

[בס"א: חנן], ה) [מכאן

שייך עוד לע"ח], ו) [לקמן

טו.], ז) [ע"כ שייך לע"ח], ק) בס"ח: מותרת.

ט) בס"א: כעשר, י) בס"א:

בארבעה.

לג א ב ג ד מיי׳ פי״ז מהלכות שבת הלכה כב טוש"ע א"ח סי שסג

:סעיף יב

רב ניסים גאוז

חצר שאינה ניתרת כלחי

וקורה ניתרת במרובה עומד על הפרוץ. לפנינו בזה הפרק פרשו כי החצר צריכה פסין ואין מועיל לה לחי וקורה כלום. וזהו שאמרו חצר ניתרת בפס אחד, ר' אומר בב' פסין, אמר ר' אסי אמר ר' יוחנן . חצר צריכה ב׳ פסין. וטעמו שלדבר שהיא ניתרת בעומד מרובה על הפרוץ. כי כל מחיצות מפסי ביראות כמו שאנו מפסי ביו אות כמו שאמו עומדים לפרשו וכל שכן המבוי שמועיל בו לחי וקורה שיועיל בו עומד מרובה על הפרוץ. מה לחצר שכן פרצתה ביי. כבר הזכרנו מה שאמרה פרצה שהיא כי׳ אמות כו׳. וגם בפרק חלון כותל שבין ב׳ חצרות גבוה י׳

טפחים. נפרץ הכותל עד

י אמות מערביז שנים ואם י' רצו מערבין אחד מפני שהיא כפתח. כבר נתברר

לך כי פרצת חצר בי', ומה שאמרו פרצת מבוי בד', כבר מפורש אחר כן ר'

הונא אמר אחד זה ואחד

רבינו חננאל ומיבעיא לן הא דתני . בכולט וצריך לחי להתירו אותו לחי היכן מעמיד, אם מעמידו בראשו של פריק רב פפא דמוקים ליה כנגדו בכותל האחר רב הונא לעולם אינו מעמידו אלא בראשו של בולט. וכגוז בו אשו של בולט, וכגון שבולטו יתר או פוחתו, שיהא נראה או בולט או שוקע, אבל משוה עם לחי הבולט לא. אמר רב הונא בריה דרב יהושע לא אמרן אלא במבוי ח' אמות. שנמצא הבולט ד' אמות, ונמצאו ד' אמות מבוי. צוד מבוי ד' אמות וד' מהן לחי הבולט, אין צריך לחי אחר להתירו, אלא נידון כעומד מרובה על הפרוץ מק"ו וכו'. ופרקינן מה לחצר שכן פירצתה בעשר, דתנן חצר שנפרצה מב' רוחותיה וכו׳. ואוקמה רב בעשר וכגון שנפרצה בקרן זוית דפתחא בקרן זוית לא סכר רכ הונא כריה דרכ יהושע פרצת מבוי נמי בעשר. ורב אשי אמר אפילו תימא במבוי ח׳ לא צריך לחי, מה נפשך אי עומד נפיש הרי הותר בעומד מרובה על הפרוץ. אי פרוץ נפיש נידון משום לחי, מאי אמרת כי הדדי נינהו הוי ספק אבא אמר רב פירצת מבוי

ס פחות מד' אמות. ברוחב המבוי נידון משום לחי וסמכינן עליה ואע"ג דלאו לשם לחי איקבע דקיימא לן הלכתא כאביי בלחי העומד מאליו דכשרי: ד' אמות. אם היה בולט לתוך רוחב המבוי ד' אמות נידון משום מבוי כלומר כיון דאורך הכשר מבוי ניתר בכך בעלמא ומיקר

מבוי הכא נמי נפיק מתורת לחי דלא סמכינו עליה אע"ג דאי עבדיה משום לחי הוי כשר דמשום דריבה בסתימתו לא גרע מלחי משהו הכא כיון דלאו להכי איקבע אנן במחשבה לא מצינן לאפוקיה מתורת כותל ולשווייה לחי דכיון דנפק ליה מתורת לחי ונמלא שאין תיקון למבוי זה ולריך לחי אחר להתיר המבוי. אלמא מדקתני דבליר מד' אמות לא הוי מבוי לאפוקי מתורת לחי שמע מינה הכשר מבוי בד' אמותיי: בהדיה. אללו ברוחב המבוי: באידך גיסא. אלל כותל האחר כנגדו: דמטפי ביה או דמבצר ביה. גבוה ממנו או נמוך ממנו. א"כ או עב ממנו או דק ממנו כדי שימשך ממנו ולחוץ או הימנו ולפנים: במבוי שמונה. שרחב שמונה חמות וכל שכן אם יותר: אבל במבוי שבעה ניסר. המבוי ואע"פ שאין זה לחי הואיל וסתימת הפתח מרובה על הפרוץ: ומה הלר. מרובעת או רחבה יותר על אורכה שאינה ניתרת בלחי וקורה אם נפרץ כותל שעל פני רשות הרבים על פני כולו והעמיד בו לחי משהו אינו מתיר אא"כ יש בו פס ד' כדאמרינן לקמן בפרקין (ד' יב.) פסי חצר צריכין שיהא בהן ארבעה: ניחרת בעומד מרובה על הפרוץ. אפילו נפרצו בה פרצות הרבה בד' מחילותיה סביב ונשתייר שם מן

מצידו העומד עד שרבו עומדים על הפרולות מותרותי בלא שום תיקון: מבוי שניתר. פתיחת כותלו הסמוך לרשות הרבים בלחי משהו: אינו דין שיהא ניסר בעומד מרובה על הפרוץ. בלא שום סימן אחר. ומיהו מבוי שמונה אע"ג דבהאי קל וחומר נמי מני למישרייה דהא יותר מארבעה טפחים הוי האי פס וחצר משתרייא בפס ד' כיון דלאו לשם לחי הוקבע שם ולא לשם תיקון פס הוקבע שם כי היכי דינא מתורת לחי יצא מתורת פס ולא מנכרא מילתא ואמרינן זהו פתחו ולא נעשה בו תיקון להתירו: חלר אין פירלת עשר אוסרת בה אא"כ הוי מלואו בכותל או יותר מעשר והכי קיימא לן במתניתין (לקמן ד' טו:) כל פירצה שהיא בעשרש אמות מותרת: מאמר במבוי. דאמר רב הונא בארבעה לקמן (ד' ו.): למאן קאמרינן לרב הונא. האי ק"ו אליבא דמאן קאמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע אליבא דרב הונא רביה תלמידיה דרב דהא הך שמעתין דלחי הבולט רב הונא אמרה ומילתיה דרב הונא הא מפרש רב הונח בריה דרב יהושע: פירלחו בד' סבירא ליה. לקמן בשמעתין: טעמא דנפשיה קאמר. והכי קאמר במבוי שמונה קא מסתברא מילתיה דרב הונא אבל במבוי שבעה לא מסתברא כוותיה דאיכא למישריה בקל וחומר: אי עומד. מרובה על הפרוץ שהיו ארבע אמותיו של לחי שוחקות ונמצא פרוך חסר מארבע הרי ניתר בכך: ואי פרוך. מרובה נמנא שאין ד׳ שלימות בלחי ונידון משום לחי דהא רוב בני אדם אין יכולין ללמלם: מאי אמרת. לאוסרו דילמא למלם וכי הדדי נינהו ואין כאן לחי שהרי יש בו ארבע אמות ולא עומד מרובה: הוי ספק דבריהם. שמא למלם ואסור ושמא לא למלם ומותר דטלטול מבוי מדרבנן הוא וספק דבריהם להקל:

* פחות מארבע אמות נידון משום לחי ואין צריך לחי אחר להתירו ד' אמות נידון משום מבוי וצריך לחי אחר להתירו אותו לחי היכן מעמידו אי דמוקי ליה בהדי' אוספי הוא דקא מוסיף עליה אמר רב פפא ב דמוקי ליה לאידך גיסא רב הונא בריה דרב יהושע אמר אפילו תימא דמוקי לה בהדי' י דממפי ביה או דמבצר ביה אמר רב הונא בריה דרב יהושע לא אמרן אלא במבוי שמונה אבל במבוי שבעה 6 ניתר בעומד מרובה על הפרוץ וקל וחומר מחצר ומה חצר שאינה ניתָרת בלחי וקורה ניתרת בעומד מרובה על הפרוץ מבוי שניתר בלחי וקורה אינו דין שניתר בעומד מרובה על הפרוץ מה לחצר שכן פרצתה בעשר תאמר במבוי שפרצתו בארבע ס קסבר רב הונא בריה דרב יהושע מבוי נמי פרצתו בעשר למאן קאמרינן לרב הונא והא רב הונא פרצתו בר' סבירא לי' רב הונא בריה דרב יהושע מעמא דנפשיה קאמר רב אשי אמר אפילו תימא דבמבוי שמונה נמי לא צריך לחי מה נפשך אי עומד נפיש ניתר בעומד מרובה על הפרוץ ואי פרוץ נפיש נידון משום לחי מאי אמרת דשוו תרוייהו כי הדדי הוה ליה ספק דבריהן ^מ וספק דבריהן להקל: אמר רב חנין י בר רבא אמר רב מבוי שנפרץ

לריכין פס ד' ואם ארכן יותר על רחבן ניתרין בלחי וקורה מכל מקום עביד קל וחומר שפיר דבמקום דלא מהני לחי וקורה דהיינו במרובעים מהני עומד מרובה ואמחילה רביעית הוא דעביד קל וחומר דליהני עומד מרובה אבל שיועיל עומד מרובה בכל ד' מחיצות ליכא למילף דדיו לבא מן הדין להיות כנדון כמו לחי: **איבר** דין שיהא ניתר בעומד מרובה. פירש נקונט' ומיהו במבוי ח' אע"ג דבהאי ק"ו נמי מצי למשרייה דהא יותר מד' הוי האי פס וחצר משתריא בפס ד׳ כיון דלאו לשם לחי הוקבע ולא לשם תיקון פס הוקבע כי היכי דאפקינן מתורת לחי אפקינן נמי מתורת פס ור"י פי' דאין סברא ללמוד לענין תורת פס מחלר ° דבחלר הפס מהני משום מחילה משום הכי כל שכן דמהני היכא דסותמו טפי אבל במבוי שהקילו חכמים בלחי אפי׳ 'למ"ד משום מחיצה לריך שיהא שם לחי עליו אבל לענין עומד מרובה הוי ק"ו טוב משום דהוי מחילה גמורה שמועיל בכל ד' דפנות אבל לחי ופס לא מהני אלא במחיצה רביעית וליכא למימר פס ד' אמות יוכיח דמהני בחצר ולא מהני במבוי אף אני אביא עומד מרובה דכיון שאין יכול ללומדו מק"ו הכא נמי ליכא למימר תוכיח ועוד מה לפס ד' אמות שכן לא מהני אלא במחילה רביעית תאמר בעומד מרובה דמהני בכל ד': **תאמר** ב**מב**וי שפירצתו בארבע י. וא"ת והיא גופיה נילף מק"ו מחלר שיהא פרלתו בעשר ומאי טעמא דרב הונא דאמר בארבע וי"ל דלא שייך ק"ו אפרלת עשר משום דהיא הנותנת דבשביל שמבוי ניתר אפי' בלחי משהו הוי פרלתו בד' ואפילו לאידך לישנא דאמר לקמן (ד' י.) גבי פסי ביראות כיון דאקילו בהו חד קולא אקילו בהו קולא אחריתי התם משום עולי רגלים הקילו קולא יתירא מפני דוחקן וא"ת א"כ

פחות מארבע אמות נידון משום לחי. וסמכינן עליה ואע"ג

העומד מאיליו ואפילו לר״ת דפסק כרבא מ״מ הכא איירי אליבא דרב הונא ואביי מרב הונא דייק לה לקמן בפירקין (ד' טו.) ונראה

דרש"י מדקדק דמיירי הכא בלא הוקבע לשם לחי מדמפליג בין ד'

לפחות מד׳ דאילו עבדיה לשם לחי

הוי כשר בכל ענין דמשום דריבה

בסתימתו לא גרע מלחי משהו

כדפי׳ רש״י בסמוך אבל ההיא דלהמן

(דף י.) דלחי המושך הואיל והוי

לאורך המבוי ואינו סותמו דנידון

משום מבוי אפילו הוקבע לשם לחי

ולהכי כי דייק מיניה לקמן (ד׳ י.)

שמע מיניה חלת לא קאמר שמע

מינה ד' דלחי העומד מאליו הוי לחי

ולקמן (דף ט.) פרש"י ולרשב"ג ליהוי

כנראה מבחוץ ושוה מבפנים שכן דרך

מעמידי לחי שמושכין קימע׳ כלפי

חוץ א"כ משמע דר"ל אע"ג דהוקבע

לשם לחי נידון משום מבוי: ארבע אמות נידון משום מבוי. * אפילו למ"ד (א) (לקמן

ד׳ טו.) לחי משום מחילה דהיה לו

להועיל יותר אם סותמו מ"מ היכר

קלת בעינן ואע"ג דהיכא דהעמידהו

לשם לחי לפי׳ הקונטרם מועיל אע״ג

דאין היכירא מ"מ י"ל כשהועמד לשם

לחי יש קול ואיכא היכירא:

אותו לחי היכן מעמידו. נמבוי רחב יותר משמונה קא בעי

דברוחב ח' היכן שיעמידנו הוי עומד מרובה: כקל וחומר מחצר. אע"ג דחלר ומבוי שוין דכשהן מרובעין

דלאו לשם לחי הוקבע משום דקיימא לן כאביי בלחי

מאי פריך מה לחלר שכן פרלתו בי' מה פירכא היא זו נימא היא מלידו הנותנת משום דלא התרתיו אלא בעומד מרובה שרי עד עשר וי"ל דהיא הנותנת לא אמרי׳ אלא לסתור הק"ו אבל לסתור הפירכא כדי לקיים הק"ו לא אמר: שפרצרו בד'. וא"ת ונעשה ק"ו מלחי וקורה שאין מועיל בחצר מהני במבוי עומד מרובה כו' וי"ל דאיכא למימר פירצ׳ עשר חוכיח וליכא למימר דנילף שלא יועיל לחי וקורה למבוי ועומד מרובה לחצר דגמירי לה מסיני דמהני וכן שיועיל לחי וקורה לחצר ליכא למילף דגמירי דבעי פס ארבעה ועוד דמעומד מרובה ליכא למילף דמה לעומד מרובה דמהני בכל ד' דפנות וממבוי נמי ליכא למילף דמה למבוי שכן פרלמו בארבעה לרב הונא: רבבר דבריהם החקא. וא"ת תיפוק ליה דקיימא לן בפירקין (ד' מו:) דפרוץ כעומד מותר וי"ל דהכא (כ) קיימא לן אליבא דרב הונא בריה דרב יהושע דאית ליה לקמן (ד' טו:) פרוץ כעומד אסור וא"ת ואמאי הוי ספק דבריהם הא קיימא לן דבידי אדם אפשר ללמלם דקיימא לן כרב פפא דאמר פרוץ כעומד מוחר ואי לא אפשר לנמנס ליחוש דילמא פרוץ מרובה וכן בפרק ב' דחולין (ד' כח:) דפליגי במחלה על מחלה אי הוה כרוב משמע דאפשר ללמלם והא דאמריטן בפרק ג' דיבמות (ד' כח.) לא סתם לן תנא כר"י הגלילי דאמר אפשר ללמלם היינו בידי שמים ובהזורק (גיטין ד' עח.) גבי ספק קרוב לו ספק קרוב לה דאמר וניחזי הי מינייהו קדים וכ"ת כשבאו שניהן בבת

הגהות הב"ח

למאן דאמר. נ"ב לקמן בדף יב ע"ב: (ג) ד"ה וספק וכו' וי"ל דהכא קאי אליבא דרב הונא:

גליון הש"ם תום' ד"ה ארבע. אפילו למ"ד. נ"ל דמוכח כן דהח דלחי העומד מאליו הוי לחי יתהי טעומד נמני ואר נמי חהו למ״ד לחי משום מחיצה עיי״ש: ד״ה אינו רין. רכחצר הפס מהני משום מחיצה. עיין לקמן דף ט ע"נ מוס' ד"ה

כומל: